

سیاستگذاری:		
بزه‌دیدگان و شاهدان آسیب پذیر		
عطفهای متقابل:	تاریخ اجرا:	کد سیاستگذاری:
<p>ALT 1 BAI 1 CHA 1 CHI 1 DIR 1 HAT 1 IPV 1</p>	15 ژانویه 2021	VUL 1

همه بزه‌دیدگان و شاهدان، بدون توجه به آسیب پذیر بودن، باید فرصتی برابر برای شرکت در روند دادگستری کیفری داشته باشند. خدمات دادستانی بی‌سی آگاه است که پرونده‌های جدی در مورد شاهدان و بزه‌دیدگان آسیب پذیر مسائل یگانه و پیچیده‌ای ایجاد می‌کنند و چنین پرونده‌هایی می‌بایست در مراحل اولیه‌ی پیگرد در نظر گرفته شوند، تا بتوان به مسائل به درستی رسیدگی کرد.

در راستای اهداف این سیاستگذاری، «پرونده‌های جدی» به پرونده‌هایی اطلاق می‌شود که شامل جرائم "آسیب جدی شخصی" به شرح مندرج در بخش 752 قانون کیفری و همچنین جرایمی می‌باشد که شامل ریسک آسیب فیزیکی، جنسی، روانی می‌شوند یا اساساً استثمارگرانه هستند.

در این سیاستگذاری، افراد در صورتی به‌عنوان بزه‌دیده یا شاهدی آسیب پذیر محسوب می‌شوند که احتمالی منطقی وجود داشته باشد که اگر به آنها امکانات رفاهی و پشتیبانی ارائه نشود، حضور تأثیر گذارشان در سیستم قضایی به طور قابل توجهی کاهش یافته یا از بین خواهد رفت. برای رسیدگی به ویژگی‌ها یا شرایط منحصر به فرد شخصی آنها از جمله:

- سن بالا
 - تاریخچه استعمار، جابجایی و مدارس شبانه‌روزی در کانادا از جمله ترومای بین نسلی و سایر عوامل سیستمیک مرتبط
 - هویت فرهنگی، دینی یا قومیتی
 - ناهنجاری جنینی ناشی از مصرف الکل یا سایر شرایط نامطلوب شناختی
 - مشکل سلامت روان یا معلولیت
 - مشکل سلامت جسمی یا معلولیت
 - موقعیت قدرت متهم بر بزه‌دیده یا شاهد
 - جایگاه متزلزل حقوقی (مانند وضعیت مهاجرتی یا احکام نهایی نشده دادگاهی)
 - گرایش جنسی، هویت جنسیتی یا بیان جنسیتی
- موانع قابل توجه در برقراری ارتباط

- سابقه قابل توجه آزار و سوء استفاده
 - نگرانی‌های قابل توجه در مورد ایمنی
 - انزوای اجتماعی، فقر یا بی‌خانمانی
 - وابستگی به مواد
 - خشونت، استثمار و پیش‌داوری که ممکن است افرادی که خدمات جنسی ارائه می‌دهند با آن مواجه شوند
- در مورد مسائل مربوط به کودکان یا جوانان آسیب‌پذیر به عنوان بزه‌دیده یا شاهد، نماینده دادستان باید به بزه‌دیدگان و شاهدان کودکی (CHI 1) مراجعه کند.

در مورد مسائل مربوط به خشونت همسر عرفی، نماینده دادستان باید به خشونت همسر عرفی (IPV 1) نیز مراجعه کند.

روند دادرسی

در پرونده‌های جدی، برای کمک به شاهدان و بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر جهت شرکت در روند عدالت کیفری، نماینده دادستان معمولاً باید:

- تلاش‌های منطقی برای برقراری و ادامه‌ی فعالانه‌ی ارتباط با بزه‌دیدگان و شاهدان آسیب‌پذیر از مراحل ابتدایی پیگرد تا به نتیجه رسیدن آن انجام دهد و اطلاعات به موقع در مورد وضعیت پیگرد به آنها ارائه نماید.
- در صورت عملی بودن، در طول پیگرد قانونی، با پلیس، ضابطان قضایی، افسران ناظر بر آزادی مشروط یا خدمات بزه‌دیدگان همکاری نماید تا شاهدان و بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر را از هرگونه پشتیبانی که در سیستم عدالت کیفری برایشان موجود است آگاه سازد.
- در صورت امکان، با سازمان‌های فرهنگی یا بومی، از جمله سازمان‌هایی که بزه‌دیده یا شاهد شناسایی کرده‌اند، برای حمایت از بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر کار کند.
- اطمینان حاصل کند که تمامی درخواست‌های مقتضی برای ممنوعیت انتشار، فراهم‌سازی امکانات رفاهی برای شهادت و احکام حفاظتی به دادگاه ارائه شوند.
- در صورت اقتضا، تمامی اقدامات منطقی برای تسریع روند از جمله آغاز زودهنگام بحث در مورد تصمیم دادگاه یا درخواست تاریخ محاکمه‌ی زودهنگام را انجام دهد.

نماینده‌ی اداری دادستان معمولاً باید اطمینان حاصل نماید که رویه‌هایی وضع شده‌اند تا:

- اینگونه پرونده‌ها سریعاً شناسایی شده و واگذار شوند
- در صورت امکان، پرونده را به نماینده‌ی دادستانی ارجاع دهد که آموزش‌های ویژه‌ای در آن زمینه دیده باشد و آماده و در دسترس باشد تا روند پرونده از ابتدا تا انتها توسط کارمندان اداری دادستانی ثابت و بدون تغییر پیش برده شود.
- به نماینده‌ی دادستان انتخاب شده زمان کافی برای آماده‌سازی بدهد تا پیچیدگی‌های بیشتر اینگونه پرونده‌ها نیز در نظر گرفته شوند

ملاحظات زودهنگام

نماینده‌ی دادستان معمولاً باید در اولین فرصت درخواست کند حکمی صادر شود که طبق بخش‌های 486.4 یا 486.5 از قانون

کیفری، دستور دهد که هویت بزه‌دیده یا شاهد و هرگونه اطلاعاتی که به افشا شدن هویت آنان بیانجامد در هیچ مدرکی منتشر نشود یا به هیچ نوعی پخش نشود.

در موارد نادر، در صورت نیاز، نماینده‌ی دادستان می‌تواند درخواست کند حکمی صادر شود که طبق بخش 486.31 از قانون کیفری الزام نماید که هیچ اطلاعاتی که منجر به افشای هویت شاهدان می‌گردد در طول دادرسی اعلام نشود، یا طبق بخش 486.7 از قانون کیفری امنیت شاهد حفاظت شود. نماینده‌ی دادستان معمولاً باید پیش از طرح این درخواست، با نماینده‌ی منطقه‌ای دادستان، مدیر، یا معاون مربوطه‌ی آنان به مشورت بپردازد.

اگر شاهدان یا بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر به دلیل ناتوانی جسمی یا روانی، در برقراری ارتباط برای ارائه‌ی شهادت مشکل داشته باشند، نماینده‌ی دادستان معمولاً باید در مراحل اولیه‌ی پیگرد تعیین نماید که ارائه‌ی شهادت به وسیله‌ی نوار ویدئویی مناسب هست یا خیر. این مسئله در بخش 715.2 قانون کیفری پیش‌بینی شده است. در صورت نیاز، نماینده‌ی دادستان معمولاً باید از پلیس برای دریافت نوار ویدئویی درخواست نماید. در این بخش، یک اظهارنامه‌ی ویدئویی ضبط شده از شاهدان یا بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر، در صورتی که بزه‌دیدگان یا شاهدان شهادت داده و محتویات ویدئویی ضبط شده را تأیید نمایند، می‌تواند به عنوان ادله پذیرفته شود.

در مواردی که بزه دیده آسیب‌پذیر در زمان ارتکاب جرم، کودک یا نوجوان بوده است، نماینده دادستان با در نظر گرفتن بخش 715.1 ([CHI 1](#)) باید بررسی کند که آیا ارائه شواهد با ضبط ویدئو مناسب است یا نه.

اگر محدودیت‌های روبه‌ای یا تحقیقاتی به وجود آیند که تأثیری منفی بر پیگرد داشته باشند، نماینده‌ی دادستان معمولاً باید با پلیس و خدمات بزه‌دیدگان به همکاری بپردازد و در صورت نیاز، با مدیریت ارشد پلیس یا نماینده‌ی اداری دادستان کار کند تا این محدودیت‌ها را در زمانی مناسب برطرف نماید. این موارد می‌توانند شامل محدودیت‌هایی بر پایه‌ی موارد زیر باشند:

- بی‌میلی یا تخاصم یک بزه‌دیده یا شاهد آسیب‌پذیر

- مشکلات در یافتن یا برقراری ارتباط با یک شاهد یا بزه‌دیده‌ی آسیب‌پذیر

- عدم امکان رفت و آمد بزه‌دیده یا شاهد به دادگاه یا دفتر دادستان

- نیاز به ترجمه‌ی محتویات پرونده

- تأخیر در به دست آوردن مدارک مورد نیاز

اگر نماینده‌ی دادستان تشخیص دهد که یک بزه‌دیده یا شاهد آسیب‌پذیر مسائلی در مورد خدمات اجتماعی یا بهداشتی دارد و این مسائل بر توانایی او برای شرکت در روند عدالت کیفری تأثیر منفی می‌گذارند، نماینده‌ی دادستان معمولاً باید از پلیس و خدمات بزه‌دیده درخواست کند که آیا خدمات یا پشتیبانی اجتماعی برای رسیدگی به این مسائل وجود دارد یا خیر.

در پرونده‌هایی که خطر قابل توجه آسیب فیزیکی یا روانی به بزه‌دیده یا شاهد آسیب‌پذیر وجود دارد و به طور منطقی می‌توان باور داشت که شرکت در دادرسی‌های قضایی متعدد بر آنها تأثیر منفی خواهد گذاشت، نماینده‌ی دادستان معمولاً باید امکان استفاده از سیاستگذاری کیفرخواست مستقیم ([DIR 1](#)) را در نظر بگیرد.

بررسی اتهام

نماینده‌ی دادستان باید متوجه باشد که تاخیر در اتخاذ تصمیمات بررسی اتهام ممکن است اضطراب روحی شاهدان و بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر را تشدید کرده و توانایی و اراده‌ی آنها برای شرکت فعالانه در روند عدالت کیفری را تضعیف کند. نماینده دادستان باید تصمیمات ارزیابی اتهام را تا حد امکان سریع اتخاذ کند.

در ارزیابی گزارشی به نماینده دادستان که شامل یک بزه‌دیده بومی می‌شود، نماینده دادستان باید حضور بیش از حد زنان و دختران بومی را به عنوان بزه‌دیدگان جرایم مبتنی بر نفرت در نظر داشته باشد، که عاملی برای تمایل عمومی است که خواستار

پیگرد متهم می‌باشد.

در تعیین اینکه آیا ارجاع به اقدامات جایگزین ممکن است مناسب باشد، نماینده دادستان باید نیاز مستمر به ایمنی بزه‌دیدگان یا شاهدان آسیب‌پذیر را در نظر بگیرد. نماینده دادستان باید اطمینان حاصل کند که به بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر توصیه می‌شود که حق دارند از شرکت در هر گونه اقدامات جایگزین، از جمله حلقه‌های درمان بومیان، خودداری کنند. هر گونه ارجاع پرونده تحت پوشش این سیاستگذاری باید از قبل توسط نماینده منطقه‌ای دادستان، مدیران، یا معاونان مربوطه‌ی آنها (گزینه‌های جایگزین برای پیگرد - بزرگسالان (ALT 1)) تأیید شود.

اگر نماینده دادستان تصمیم بگیرد که متهم مورد مجازات قرار نگیرد، باید در نظر داشته باشد که آیا نیاز به درخواست تعهدنامه پیشگیرانه وجود دارد یا خیر (تعهدنامه‌ها و قرارهای صلح (REC 1)).

وثیقه

هر گاه برای محافظت از بزه‌دیده یا شاهد آسیب‌پذیر، نیاز به حکم بازداشت موقت یا اعمال شرایطی برای آزادی متهم وجود داشته باشد، باید درخواست شود که دستور آن، مطابق با آزادی موقت - بزرگسالان (BAI 1)، صادر شود. اگر احتمال آزادی متهمی وجود داشته باشد، نماینده دادستان باید شرایطی را در نظر بگیرد که می‌تواند به برنامه ریزی ایمنی بزه‌دیده یا شاهد کمک کند. نماینده دادستان می‌تواند در تعیین این شرایط مشاوره با پلیس، خدمات بزه‌دیدگان، اصلاح و تربیت، کارکنان آزادی مشروط، یا سازمان‌های محلی بومی یا سایر سازمان‌های قضایی و در صورت امکان، سازمان‌های بومی یا سایر سازمان‌های رفاه کودکان، را مد نظر قرار دهد. در صورتی که متهم بازداشت شود، نماینده دادستان معمولاً باید بر طبق بخش 515(12) و 516(2) از قانون کیفری، درخواست حکم "عدم تماس" با بزه‌دیدگان، شاهدان یا دیگر افراد مرتبط نماید.

شاهدان بی‌میل

نماینده دادستان می‌بایست آگاه باشد که شاهدان یا بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر ممکن است برای شرکت در روند عدالت کیفری بی‌میل باشند. این افراد ممکن است بخواهند شواهد و ادله‌ی خود را به حد اقل برسانند یا آن را پس بگیرند. عوامل متعددی، از جمله تعاملات منفی گذشته با سیستم قضایی، ممکن است تمایل آنها به همکاری را تحت تأثیر قرار دهند. نماینده دادستان معمولاً باید تلاش کند دلایل آنها برای بی‌میلی به شهادت را شناسایی کرده و راهبردهایی را برای برطرف کردن این مسائل طراحی کند. همچنین نماینده دادستان معمولاً باید این موضوع را هم در نظر داشته باشد که بزه‌دیدگان و شاهدان آسیب‌پذیر ممکن است به طور خاص تحت فشار، ارباب یا دخالت دیگران باشند. اگر شاهدان تحت تهدید یا ارباب قرار بگیرند، نماینده دادستان موضوع را برای تحقیق به پلیس ارجاع دهد.

با توجه به موارد فوق، نماینده دادستان معمولاً باید در نظر داشته باشد که آیا هم لازم و هم مقتضی است که شاهدان و بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر شخصاً برای شهادت احضار شوند یا خیر. با این حال، پیش از درخواست صدور دستور شهادت مکتوب در چنین پرونده‌هایی، نماینده دادستان معمولاً باید با نماینده‌ی اداری دادستان به مشورت پردازد، و پتانسیل جدایی بزه‌دیده یا شاهد از سیستم عدالت کیفری یا تأثیر نامطلوب بر وابستگان وی را در نظر بگیرد و توجه ویژه‌ای به شرایط زنان و دختران بومی داشته باشد.

علاوه بر این، نماینده دادستان باید بررسی کند که آیا استاندارد ارزیابی اتهام (CHA 1) را می‌توان با سایر شواهد موجود و بدون شهادت شاهد برآورده کرد یا خیر.

آماده‌سازی برای محاکمه

در صورت عملی بودن، نماینده دادستان معمولاً باید شاهد را از وجود امکانات رفاهی طبق بخش‌های 486 یا 486.31 و 487.7 از قانون کیفری مطلع نماید. در صورت اقتضا، نماینده دادستان معمولاً باید با در نظر گرفتن تمامی عوامل مرتبط، از جمله اینکه شاهدان درخواست امکانات رفاهی دارند یا نه، درخواست حکم نماید.

در شرایط خاص، دادگاه می‌تواند حکم کند که:

- دادگاه به صورت عمومی برگزار نشود یا شاهد از انظار عموم خارج نگهداشته شود (بخش 486.1)
- شخصی برای پشتیبانی حضور داشته باشد (486.1) (یا در صورت در دسترس بودن سگ مخصوص دادگاه (بخش 486.1 و 486.7) داده شود)
- شاهد شهادت خود را در اتاقی مجزا یا از پشت پرده یا وسیله‌ای دیگر ارائه نماید (بخش 486.2)
- بازجویی متقابل توسط یک وکیل منصوب دادگاه انجام شود (اگر متهم وکیل نداشته باشد) (بخش 486.3)
- هویت شاهد افشا نشود (بخش 486.31)
- دادگاه معین می‌نماید که حفاظت از امنیت شاهد الزامی است و یا برای اجرای صحیح عدالت لازم است. (بخش 486.7)

بخش‌های 13 و 19 از [اعلامیه‌ی حقوق بزه‌دیدگان کانادا](#) مقرر می‌دارد که هر بزه‌دیده‌ای حق دارد که در زمانی که به عنوان شاهد در دادرسی مربوط به جرم حاضر می‌شود، درخواست پشتیبانی برای ادای شهادت از طریق سازوکارهای تعیین شده در قانون داشته باشد.

مستندات تأیید کننده

نماینده‌ی دادستان معمولاً باید تلاش‌هایی منطقی نماید تا اطمینان حاصل کند که تمامی مستندات تأیید کننده‌ی لازم در دادگاه مطرح شده‌اند.

صدور حکم

معمولاً باید به بزه‌دیدگان فرصت داده شود تا اطلاعات و اظهارنامه‌ی تأثیر بر بزه‌دیده را طبق بخش 4 [قانون بزه‌دیدگان جرایم](#) و بخش‌های 15 و 19 [اعلامیه‌ی حقوق بزه‌دیدگان کانادا](#) ارائه نمایند.

نماینده دادستان همچنین باید متوجه باشد که در مواردی که شامل آزار و سوء استفاده از فردی است که به دلیل شرایط شخصی آسیب‌پذیر است، از جمله اینکه یک فرد بومی و زن است، بخش 718.04 [قانون کیفری](#) ایجاب می‌کند که دادگاه در صدور حکم باید جنبه محکوم کردن و بازدارندگی از رفتاری که اساس جرم را تشکیل می‌دهد را مبنای تصمیم‌گیری قرار دهد.

هر گونه عوامل تشدید کننده از جمله عواملی که در بخش 718.2 [قانون کیفری](#) آمده‌اند، معمولاً باید به ملاحظه‌ی دادگاه رسانده شود.

علاوه بر این، در مواردی که شواهدی وجود دارد که انگیزه جرم ناشی از پیش‌داوری، تعصب یا نفرت نسبت به قربانی به شرح مندرج در بخش (1) (a) 718.2 باشد، نماینده دادستان باید به جنایات ناشی از نفرت ([HAT 1](#)) مراجعه کند و همه موارد تشدید کننده مرتبط را در نظر بگیرد.

اگر بنا بر صدور حکم آزادی موقت یا حکم مشروط باشد، نماینده‌ی دادستان معمولاً باید شرایطی درخواست نماید که از بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر یا شاهد حفاظت کنند. این شرایط ممکن است شامل «عدم تماس» و الزام به گزارش و همچنین تکمیل موفقیت آمیز یک برنامه‌ی درمانی مناسب بشوند.

اگر صدور حکم بازداشت مناسب باشد، نماینده‌ی دادستان معمولاً باید درخواست حکم عدم ارتباط نماید که برقراری ارتباط مجرم با بزه‌دیدگان یا شاهدان آسیب‌پذیر را در طول دوره‌ی بازداشت طبق بخش 743.21 ممنوع می‌کند.

نماینده‌ی دادستان معمولاً باید بررسی کند که طبق بخش 738 یا 739 از [قانون کیفری](#)، حکم جبران خسارت متناسب هست یا خیر، و اقدامهای لازم را انجام دهد تا بزه‌دیدگان فرصت داشته باشند که تصمیم بگیرند که آیا درخواست جبران زیان‌ها و

خسارت‌هایشان را دارند یا خیر.

اشخاص بومی

کمسیون‌ها و گزارش‌های متعدد دولتی و همچنین احکام دادگاه عالی کانادا به این نتیجه رسیده‌اند که افراد بومی (اقوام نخستین، متیس، و اینویت‌ها) تبعیض گسترش‌یافته‌ای را در تمامی بخش‌های سیستم عدالت کیفری تجربه کرده‌اند که ناشی از نگرش‌های آشکارا نژادپرستانه یا اعمال نادرست فرهنگی بوده است.

تاریخچه استعمار، آوارگردانی و مدارس شبانه‌روزی در کانادا به دستاوردهای تحصیلی پایین‌تر، درآمد کمتر، بیکاری بیشتر، نرخ بالاتر سوءمصرف مواد و خودکشی، و نرخ بالاتر زندانی شدن برای افراد بومی منتهی شده است.¹

همچنین میزان بزه‌دیدگی دیدن افراد بومی، به ویژه در میان زنان و دختران بومی، به طور قابل توجهی بیشتر از افراد غیر بومی است.²

پیامدهای ادامه‌دار دامنه‌دار استعمار برای افراد بومی در کانادا زمینه لازم را برای هرگونه بررسی اتهامی که یک فرد بومی را به عنوان بزه‌دیده یا متهم بالقوه درگیر می‌کند، فراهم می‌کند. این پیامدها «باید با در نظر گرفتن عوامل سیستمی و زمینه‌ای منحصر به فرد مؤثر بر افراد بومی، و همچنین ارزش‌های فرهنگی و جهان‌بینی‌های آن‌ها که دارای تفاوت‌های بنیادی هستند، اصلاح شود».³

همانطور که دادگاه عالی کانادا بیان داشته است:

نمی‌توان انکار کرد که مردم بومی - و به ویژه زنان، دختران و کارگران جنسی بومی - بی‌عدالتی‌های جدی از جمله میزان بالای خشونت جنسی علیه زنان را متحمل شده‌اند. سیستم دادگاه کیفری ما و همه مشارکت‌کنندگان آن باید گام‌های معقولی برای رسیدگی به سوگیری‌های سیستمی، پیش‌دواری‌ها و کلیشه‌ها علیه افراد بومی - و به ویژه زنان بومی و کارگران جنسی - بردارند.⁴

نماینده دادستان باید در نظر داشته باشد که در موارد مربوط به زنان و دختران بومی بزه‌دیده، منافع عمومی قوی‌تری به نفع انجام پیگرد قانونی وجود دارند.

¹ *R v Ipeelee*, 2012 SCC 13

² *Victimization of Aboriginal People in Canada, 2014*, Statistics Canada, 2016

³ *Ewert v Canada*, 2018 SCC 30 at para 57 and 58; *R v Barton*, 2019 SCC 33 at paras 198-200

⁴ *R v Barton*, 2019 SCC 33 at paras 198-200